

Sadržaj

UVOD	1
Trgovina i spoljna trgovina	1
1. Trgovina	3
1.1. Funkcije i podela trgovine	3
1.2. Spoljna trgovina: pojam i uloga	5
PRVI DEO	13
Spoljnotrgovinsko poslovanje	13
GLAVA I	15
Učesnici u spoljnotrgovinskom prometu	15
1. Glavni učesnici	17
2. Preduzeća	18
3. Banke	20
4. Uloga države	21
4.1. Trgovinska politika i instrumenti	23
5. Međunarodne organizacije	27
5.1. Opšte organizacije	27
5.2. Regionalne integracije	29
GLAVA II	35
Spoljnotrgovinski poslovi	35
1. Poslovi kupoprodaje	37
2. Kompenzacioni poslovi	39
3. Reeksporniti poslovi	42
4. Poslovi oplemenjivanja	44
5. Viši oblici poslovno-tehničke saradnje	47
5.1. Dugoročna proizvodna kooperacija	49
5.2. Pribavljanje i ustupanje prava intelektualne svojine	50
5.3. Franšizna saradnja	55
6. Lizing	59
7. Faktoring	62
8. Usluge izvođenja investicionih radova u inostranstvu	64
9. Naučno-istraživačke usluge	66
GLAVA III	67
Organizacija i strategija nastupa na tržištu	67
1. Neposredni i posredni nastup	69

1.1. Izbor kanala prodaje.....	70
2. Globalni nastup.....	72
3. Modeli sopstvene mreže u inostranstvu.....	75
4. Modeli mreže posrednika.....	78
4.1. Komisionar, posrednik.....	79
4.1.1. <i>Delokrug i način poslovanja</i>	80
4.1.2. <i>Obaveze i odgovornosti u poslovanju</i>	83
4.2. Agent.....	88
4.3. Distributer.....	92
5. Povezani-zajednički nastup.....	94
GLAVA IV	97
Strategija pristupa poslu.....	97
1. Strategija i politika.....	99
1.1. Istraživanje tržišta.....	102
1.2. Izvozni kvalitet proizvoda.....	106
2. Cena.....	108
3. Uslovi isporuke: Incoterms pravila.....	110
3.1. Podela otpremnih klauzula u odnosu na raspodelu rizika i troškova.....	112
4. Osiguranje od rizika posla.....	116
4.1. Osiguranje plaćanja.....	118
4.2. Osiguranje od ostalih komercijalnih rizika.....	122
4.2. Garancije za izvršenje posla.....	122
GLAVA V	129
Operativna realizacija posla.....	129
1. Ugovaranje.....	131
2. Ponuda.....	135
3. Plan prihoda i troškova.....	137
4. Kalkulacije cena.....	140
5. Zaključivanje posla i otprema robe.....	143
6. Vrsta i značaj dokumentacije.....	144
GLAVA VI	153
Sistem i instrumenti deviznog plaćanja.....	153
1. Devizni sistem.....	155
2. Instrumenti deviznog plaćanja.....	158
2.1. Gotovinski instrumenti plaćanja.....	158
3. Bezgotovinska plaćanja.....	160
3.1. Menice.....	160

3.2 Dokumentarni akreditivi	162
3.2.4. Jednoobrazna pravila o akreditivima	175
4. Osiguranje od rizika fluktuacije deviznog kursa	176
GLAVA VII	181
Carinjenje robe	181
1. Vodič kroz carinjenje	183
2. Načela međunarodne carinske prakse	185
2.1. Carinjenje robe u tranzitu	185
3. Osnove tržišno-carinskog sistema Zajednice SCG	188
4. Carinski sistem Srbije	190
4.1. Carinjenje robe u uvozu	192
4.2. Obaveza plaćanja uvoznih carina i dažbina	194
4.3. Carinska vrednost robe – carinska osnovica	195
4.4. Carinski postupak	197
4.5. Carinjenje robe u izvozu	199
4.6. Posebni carinski postupci	200
5. Uprava carina	202
6. Carinska tarifa	203
6.1. Instrumenti carinske tarife	205
GLAVA VIII	211
Prateće spoljnotrgovinske usluge: transport, špedicija i skladištenje	211
1. Međunarodni transport	213
1.1. Prevoz železnicom	215
1.2. Drumski prevoz	217
1.3. Pomorski prevoz	218
1.4. Ostale vrste prevoza	221
2. Savremene transportne tehnologije i kombinovani prevoz	222
2.1. Savremene transportne tehnologije	223
2.2. Kombinovani prevoz	224
3. Osiguranje od rizika u prevozu	227
4. Preduzeća za usluge međunarodne špedicije	231
4.1. Poslovi carinske špedicije	233
5. Usluge skladištenja robe	234
6. Usluge kontrole kvaliteta	235

DRUGI DEO.....	245
Globalno okruženje.....	245
GLAVA IX	247
Istorijsko-teorijski razvoj međunarodne trgovine.....	247
1. Istorijski razvoj.....	249
1.1. Razvoj do II svetskog rata.....	249
1.2. Period razvoja posle II svetskog rata.....	251
3. Savremene tendencije.....	259
4. Teorije međunarodne trgovine.....	262
4.1. Teorije prema hronologiji nastanka.....	263
4.2. Teorije koje baziraju na prednostima međunarodne razmene.....	265
GLAVA X	271
Tržište i tržišne institucije.....	271
1. Tržište, pojam i vrste.....	273
1.1. Svetsko tržište i globalizacija.....	276
2. Posebne tržišne institucije.....	281
2.1. Međunarodni sajmovi.....	281
2.2. Međunarodne aukcije.....	285
2.2.1. <i>Organizacija aukcijske prodaje</i>	287
2.3. Robne berze.....	290
2.3.1. <i>Vrste berzi</i>	291
2.3.2. <i>Berzansko poslovanje</i>	293
2.3.3. <i>Notiranje kurseva</i>	297
GLAVA XI	299
Međunarodni sporazumi, konvencije i običaji.....	299
1. Sloboda trgovine i zaštita tržišta.....	301
1.1. Načela slobode međunarodne trgovine.....	301
1.2. Običaji, uzanse, poslovni moral.....	302
1.3. Zaštite konkurencije.....	303
1.4. Zaštita potrošača.....	307
2. Sporazumi i konvencije.....	310
2.1. Bečka konvencija.....	310
2.2. Rimski sporazum o zakonu koji će se primenjivati.....	312
2.3. Briselski sporazum o sudskoj nadležnosti.....	313
2.4. Haški sporazum o međunarodnoj overi.....	313
2.5. Sporazumi o zaštiti industrijske i intelektualne svojine.....	314

2.6. Sporazumi o prevozu robe	317
2.7. Arbitražno rešavanje sporova	318
3. Pravila o kvalitetu i standardizaciji	319
GLAVA XII	327
Međunarodne organizacije	327
1. Svetska trgovinska organizacija	329
2. Međunarodne finansijske institucije	334
GLAVA XIII	337
Evropska unija - EU	337
1. Osnivanje i razvoj	339
2. Evropska monetarna unija	341
3. Razvoj i regulisanje unutrašnjeg tržišta Evropske unije	343
3.1. Osnovna načela jedinstvenog unutrašnjeg tržišta	345
4. Carinska regulativa i praksa EU	348
4.1. Carinska tarifa EU	350
GLAVA XIV	351
SCG u regionu Jugoistočne Evrope	351
1. Spoljnotrgovinska razmena SRJ/SCG	353
1.1. Obim i struktura razmene do raspada ex-Jugoslavije	353
1.2. Spoljnotrgovinska kretanja u SRJ/SCG	354
2. Spoljnotrgovinski sistem SCG	356
3. Region jugoistočne Evrope – JIE	357
3.1. Osnovne karakteristike tranzicionih procesa u regionu	359
3.2. Spoljnotrgovinska razmena u regionu	364
3.3. Strane investicije kao podsticaj spoljnotrgovinske razmene u regionu	367
4. Zona slobodne trgovine	369
GLAVA XV	373
Slobodne zone	373
1. Nastanak i razvoj	375
1.1. Značaj i vrste slobodnih zona	375
2. Slobodna zona kod nas	379
GLAVA XVI	383
Međusobna uslovljenost međunarodne trgovine i ulaganja	383
1. Strana ulaganja	385
1.1. Zajednička poslovna ulaganja	385
1.2. Direktne investicije	388
2. Strana ulaganja kod nas	390

2.1. Koncesije, kao oblik stranog ulaganja	393
2.2. Podsticaji stranih ulaganja	397
3. Obavljanje privrednih delatnosti domaćih preduzeća u inostranstvu	399
3.1. Način ulaganja i registracija.....	399
3.2. Poslovanje preduzeća u inostranstvu	400
GLAVA XVII	409
Neke mere i forme podsticaja međunarodne trgovine	409
1. Fiskalni podsticaj	411
2. Krediti za podsticaj izvoza.....	414
3. Krediti odobreni iz Fonda pomoći za razvoj.....	416
4. Saradnja razvijenih i nerazvijenih.....	417
Skraćenice	423
Literatura.....	427

Prilozi:

Model polise osiguranja kredita.....	126
Lista spoljnotrgovinskih troškova.....	150
Lista carinskih pojmova.....	207
Obrazac JCI	209
Model polise osiguranja protiv svih rizika.....	235
Projekat za privlačenje stranih investicija.....	403

Testovi:

Test br. 1.....	11
Test br. 2.....	243
Test br. 3.....	421